

Consumentenkrediet

Wilfried Van Hirtum

Versie 1.07

21 mei 2017

Copyright © 2017 Wilfried Van Hirtum

Dit werk wordt vrij gegeven aan de gemeenschap en mag dus gekopieerd, verspreid en aangepast worden mits vermelding van de bron onder voorbehoud dat het resultaat blijft beantwoorden aan deze voorwaarden, dus vrij blijft voor de gemeenschap.

Bronvermelding

De cartoons zijn met dank ontleend aan de Consumentenkredietgids van de Beroepsvereniging van het Krediet op

<http://www.upc-bvk.be/NL/creditguide/>

Inhoudsopgave

1 Kredieten aan particulieren	3
2 Hoeveel kost een krediet?	6
3 Lenen: voorkom problemen	7
4 Berekeningen	9
Oplossingen van de opdrachten	13

1 Kredieten aan particulieren

Tabel 1 – Evolutie van het consumentenkrediet en het hypothecair krediet (in miljarden euro)

	Consumentenkrediet	Hypothecair krediet
1995	9.3	51.8
1996	9.5	52.2
1997	10.2	56.0
1998	11.2	61.7
1999	12.0	68.3
2000	12.7	72.0
2001	13.2	73.0

Bron: <http://www.abb-bvb.be>

Tabel 2 – Relatieve aandelen van het consumentenkrediet en hypothecair krediet in de bankschulden van de gezinnen

	Consumentenkrediet	Hypothecair krediet
Nederland	6.4	87.6
Verenigd Koninkrijk	13.0	77.8
België	17.5	82.5
Duitsland	15.8	75.6
Frankrijk	21.2	78.4
Verenigde Staten	22.4	76.8

Bron: <http://www.abb-bvb.be>

Het krediet is voor een grote meerderheid van de consumenten een courante betalingswijze geworden. Het consumentenkrediet (ook wel verbruikskrediet of consumptiekrediet genoemd) groepeerde alle kredietcontracten voor privé-gebruik (excl. de hypothecaire kredieten).

In België zijn er vandaag ongeveer vier miljoen consumentenkrediet-contracten: dat geeft een aardig idee van het belang van het consumentenkrediet in het leven van alle dag.

Een persoon kan gebruik maken van een consumentenkrediet, bijvoorbeeld:

- om een concreet project te verwezenlijken: aankoop of verwerving van een goed (een auto, een computer, meubelen) of een dienst (herstelling van het dak, tuininrichting);
- om zijn leefomstandigheden te verbeteren: het comfort van de woning verhogen;
- bij bepaalde heuglijke gebeurtenissen (een huwelijk, een geboorte, een communie of feest van de vrijzinnige jeugd) of minder heuglijke gebeurtenissen (een ongeval, een ziekte, een overlijden).

Figuur 1 – Een moto op krediet

Je wenst je wagen, je nieuwe huishoudapparaat op krediet aan te kopen. . . ? Of het nu om voorziene of onvoorziene uitgaven gaat, er bestaan verschillende vormen van krediet die voor de financiering van je project in aanmerking komen. Sommige kredieten zijn verbonden met het goed of de dienst die gefinancierd wordt. In andere gevallen kun je vrij beslissen wat je met het ontleende geld doet.

Bij het consumentenkrediet horen twee grote kredietcategorieën:

- de kredietopening
- de verrichtingen op afbetaling, waaronder de lening op afbetaling, de verkoop op afbetaling en de leasing.

Het is van belang dat je de karakteristieken van die kredietvormen kent:

- De kredietopening
is een financiële reserve die, voor bepaalde of voor onbepaalde duur, door een kredietinstelling ter beschikking wordt gesteld en al dan niet gepaard gaat met de aflevering van een kredietkaart.
De interesten moeten steeds periodiek betaald worden. Wat de terugbetaling van het kapitaal betreft, zijn verschillende formules mogelijk.
Kies echter bij voorkeur een formule die een periodieke terugbetaling van het kapitaal voorziet. Op die manier wordt je beschikbare reserve door je terugbetalingen geleidelijk weer opgebouwd. Mocht het nodig zijn, kun je die reserve later opnieuw gebruiken, zonder formaliteiten.
Voorbeeld: de bank stelt u een bedrag van 5 000 euro ter beschikking dat u naar eigen goeddunken kunt gebruiken. Wanneer u de geleende som hebt terugbetaald, kunt u opnieuw beschikken over 5 000 euro.
Een kredietopening is een soepele en eenvoudige vorm van krediet die steeds meer wordt gebruikt. Voorzichtigheid is echter geboden want geld verdwijnt als sneeuw voor de zon!
- De lening op afbetaling
wordt verstrekt door een financiële instelling en stelt je een som geld ter beschikking, hetzij voor een niet bepaald doel, hetzij om de aankoop van een goed of een dienst te financieren. Zij wordt afgesloten voor bepaalde duur en moet terugbetaald worden door periodieke, in het algemeen maandelijks storting.
- De verkoop op afbetaling
zal je voorgesteld worden voor de aankoop van een goed (auto, huishoudapparaten, meubelen. . .) of de levering van een dienst. Je leent enkel de noodzakelijke som. Je zal verplicht een voorschot van minimum 15 % van het bedrag van je aankoop moeten

geven (persoonlijke inbreng). De rest van het bedrag wordt gefinancierd en moet terugbetaald worden door periodieke, in het algemeen maandelijks storting.

Deze vorm van krediet wordt veel toegepast in bepaalde sectoren, zoals voor de verkoop van wagens. De consument betaalt de maandelijks terugbetalingen aan de verkoper.

- De financieringshuur of leasing stelt je in staat een roerend goed (een PC, vaak een wagen,...) voor een bepaalde duur te huren, waarbij je aan het einde van die termijn de mogelijkheid hebt het goed te verwerven voor de prijs die bij het sluiten van de overeenkomst werd bepaald. De huur moet in het algemeen maandelijks betaald worden.

Ongeacht voor welke kredietvorm je gekozen hebt, of het nu om een lening op afbetaling, een verkoop op afbetaling of financieringshuur gaat, de wet beperkt steeds de maximale terugbetalingstermijn in functie van het ontleende bedrag. Zie tabel 3.

Voor elke kredietvorm (lening of afbetaling, verkoop op afbetaling en leasing) beperkt de wet de maximale duur van de terugbetaling in functie van het ontleende bedrag.

Meer weten?

De *Consumentenkredietgids* van de Beroepsvereniging van het Krediet bevat een schat aan informatie!

<http://www.upc-bvk.be/NL/creditguide/>

Tabel 3 – Maximale toegestane looptijd van consumentenkrediet

Kredietbedrag in euro	Maximale looptijd in maanden
200 – 500	18
501 – 2 500	24
2 501 – 3 700	30
3 701 – 5 600	36
5 601 – 7 500	42
7 501 – 10 000	48
10 001 – 15 000	60
15 001 – 20 000	84
20 001 – 37 000	120

2 Hoeveel kost een krediet?

Figuur 2 – Kredietkosten

Het consumentenkrediet is, net als iedere andere dienstverlening, en op zeldzame uitzonderingen na, een dienst waarvoor betaald moet worden.

Met het oog op de bescherming van de consument en om de doorzichtigheid van de markt te verhogen, heeft de wet een éénvormige methode voor de berekening van de kostprijs van alle consumentenkredieten uitgewerkt: het gaat om het *jaarlijks kostenpercentage*, afgekort tot JKP.

Dit kostenpercentage heeft als voordeel dat het de vergelijking tussen alle financiële instellingen die eenzelfde krediet aanbieden, mogelijk maakt. Het is dus een zeer nuttig middel om de echte kosten van verschillende kredieten met elkaar te vergelijken.

In het kostenpercentage wordt rekening gehouden met alle bijzonderheden van het krediet: de snelheid waarmee het kapitaal wordt terugbetaald, de betaling van de interesten en de berekening van de eventuele kosten die met de toekenning en/of het beheer van het krediet verbonden zijn (bijvoorbeeld de dossierkosten). Er kan dus geen sprake zijn van de betaling van bijkomende kosten, aan wie dan ook.

Het in de overeenkomst opgenomen kostenpercentage blijft ongewijzigd tijdens de volledige duur van het krediet, behalve voor kredieten met een looptijd van meer dan vijf jaar en voor kredietopeningen, die een veranderlijk kostenpercentage kunnen hebben. In die gevallen moet er aan jou specifieke informatie meegedeeld worden.

Tot slot: de wet bepaalt maximale kostenpercentages (JKP) die de kredietgevers niet mogen overschrijden. Die kostenpercentages worden periodiek herzien in functie van de evolutie van de geldmarkt. Tabel 4 en tabel 5 bevat de maximale JKP die op dit ogenblik van kracht zijn.

Een voorbeeld

Gegeven:

- Ontleend bedrag: 10 000 euro
- Duur: 48 maanden
- JKP: 10 %
- Maandelijks te betalen: 251.56 euro

Totaal terug te betalen bedrag:

$$48 \times 251.56 \text{ euro} = 12\,074.88 \text{ euro}$$

De totale kosten van het krediet:

$$12\,074.88 - 10\,000.00 = 2\,074.88 \text{ euro.}$$

Verzekering tegen onvoorziene gebeurtenissen

Het kan zeer nuttig zijn bij een consumentenkrediet een verzekering af te sluiten om je tegen onvoorziene gebeurtenissen (overlijden, ongeval, ziekte, werkloosheid...) in te dekken.

Er bestaan op de markt verschillende soorten verzekeringen:

- De schuldsaldoverzekering is de verzekeringsvorm die het vaakst bij een consumentenkrediet afgesloten wordt. In geval van overlijden dekt zij, overeenkomstig de afgesloten verzekeringsformule, de volledige of gedeeltelijke terugbetaling van het krediet.
- De verzekering tegen ziekte en/of invaliditeit neemt de terugbetaling van het betrokken krediet over vanaf het ogenblik dat de verzekerde officieel erkend is als ziek en/of invalide. De terugbetalingen van de verzekering stoppen zodra de ziekte toestand of de invaliditeit niet langer bestaat.
- De verzekering tegen werkloosheid neemt de afbetalingen over zodra de toestand van de verzekerde overeenstemt met de door de verzekering bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld ten minste 60 dagen werkloosheid).

Voor kredietovereenkomsten voor een bedrag lager of gelijk aan 5 000 euro moet de kostprijs van die verzekeringen verplicht in het JKP opgenomen worden indien ze samen met de kredietovereenkomst worden aangegaan. Boven de 5 000 euro zal de verzekering niet in het JKP moeten opgenomen worden.

Een goede raad: laat je, alvorens een verzekering af te sluiten, goed informeren over hetgeen de verzekering dekt. Geef op correcte wijze alle persoonlijke inlichtingen waarom je gevraagd wordt.

Tabel 4 – Maximale JKP op verkopen en leningen op afbetaling

Kredietbedrag in euro	Looptijd in maanden			
	– 12	13 – 24	25 – 48	49 –
– 500	25.5 %	24 %		
501 – 2 500	21 %	20.5 %		
2 501 – 10 000	17 %	16.5 %	15.5 %	
10 000 –	14 %	13.5 %	12.5 %	12 %

3 Lenen: voorkom problemen

- Ga niet tot het uiterste
Ga niet alleen af op het oordeel van de kredietverstrekker, maar bekijk eerst zelf wat je elke maand kunt missen voor het aflossen van de lening. Zorg ervoor dat je niet tot het uiterste gaat. Iedereen kan te maken krijgen met ziekte, ontslag of andere tegenslagen, die je financiën drastisch kunnen beïnvloeden.

Tabel 5 – Maximale JKP op kredietopeningen

Kredietbedrag in euro	Met een kredietkaart	Andere kredietopening van bepaalde duur	Andere kredietopening van <i>onbepaalde</i> duur
– 1250	19 %	13.5 %	14 %
1251 –	16 %	13 %	13.5 %

- Niet langer lenen dan levensduur van het artikel
Kijk niet alleen naar het bedrag dat je moet terug betalen, maar ook naar het aantal jaren dat de lening loopt. De looptijd van de lening moet je afstemmen op de levensduur van het artikel. Het is erg vervelend om nog te moeten betalen voor iets dat je al niet meer hebt.
- Vergelijk
Probeer aanbiedingen van verschillende kredietverleners te vergelijken. Vergelijk dezelfde soort leningen met elkaar en kijk naar het bedrag dat je in handen krijgt.
- Kijk naar het JKP
Leningen kunt je alleen vergelijken aan de hand van het effectieve rentepercentage. Dat zijn de werkelijke kosten van het krediet, uitgedrukt in een rentepercentage per jaar. Kredietverstrekkers zijn verplicht om de effectieve rente op te geven.
- Vervroegd aflossen
Kijk naast de kosten ook naar andere voorwaarden, zoals de mogelijkheid tot vervroegde aflossing (boeteregeling) en een overlijdensrisicoverzekering.
- Laat je niet misleiden door reclame
Aanprijzingen van leningen in tijdschriften en omroepbladen klinken vaak veel belovend, maar in de praktijk blijken er vaak hogere tarieven te gelden dan in de advertentie staat vermeld.
- Goedkoper bij een bank
Kopen op afbetaling, huurkoop of klantenkaarten zijn zeker niet de goedkoopste mogelijkheden om spullen aan te schaffen. Kijk eerst eens of je bij een gewone bank terecht kunt voor een persoonlijke lening.
- Zorg voor een spaarpot
Probeer naast de maandelijkse aflossing een bedrag te sparen, anders zul je in de toekomst steeds weer moeten lenen.
- Verzeker je tegen onvoorziene omstandigheden
Voor leningen waaraan u lange tijd moet afbetalen kan het verstandig zijn je maandelijkse betalingsverplichting te verzekeren tegen ziekte, overlijden of onvrijwillige werkloosheid. Let wel op dat je ook zo'n verzekering moet kunnen betalen.

4 Berekeningen

Het geleende bedrag wordt terugbetaald met een reeks van gelijke maandelijkse afbetalingen. Zo'n rij van gelijke periodieke betalingen heet een *mensualiteit*. Het termijnbedrag M van de mensualiteit is het bedrag dat de consument aan het einde van iedere maand moet betalen aan de kredietgever.

Tabel 6 – Maandbedrag per schijf van 1000 euro

JKP	Looptijd in maanden						
	18	24	30	36	42	48	60
5.0%	57.73	43.82	35.48	29.92	25.95	22.98	18.82
5.5%	57.95	44.04	35.69	30.14	26.17	23.20	19.04
6.0%	58.16	44.25	35.91	30.35	26.38	23.41	19.26
6.5%	58.37	44.46	36.12	30.56	26.60	23.63	19.48
7.0%	58.59	44.68	36.33	30.78	26.82	23.85	19.70
7.5%	58.80	44.89	36.55	30.99	27.03	24.06	19.92
8.0%	59.01	45.10	36.76	31.21	27.25	24.28	20.14
8.5%	59.22	45.31	36.97	31.42	27.46	24.50	20.37
9.0%	59.44	45.52	37.19	31.64	27.68	24.72	20.59
9.5%	59.65	45.74	37.40	31.85	27.90	24.94	20.81
10.0%	59.86	45.95	37.61	32.07	28.11	25.16	21.04
10.5%	60.07	46.16	37.82	32.28	28.33	25.38	21.26
11.0%	60.28	46.37	38.04	32.49	28.55	25.59	21.48
11.5%	60.49	46.58	38.25	32.71	28.76	25.81	21.71
12.0%	60.70	46.79	38.46	32.92	28.98	26.03	21.94
12.5%	60.91	47.00	38.67	33.14	29.20	26.25	22.16
13.0%	61.11	47.21	38.88	33.35	29.41	26.47	22.39
13.5%	61.32	47.42	39.09	33.56	29.63	26.69	22.62
14.0%	61.53	47.62	39.30	33.78	29.85	26.91	22.84

In tabel 6 vind je bij verschillende waarden van het JKP en bij verschillende looptijden telkens het termijnbedrag voor een kredietbedrag van 1 000 euro.

Met zo'n tabel kun je snel het termijnbedrag berekenen. Bijv. een auto-financiering van 14 500 euro met JKP van 5.5 % is terugbetaalbaar in 60 maanden $19.04 \times 14.5 = 276.08$ euro.

In het maandelijkse termijnbedrag M zitten:

- de kapitaalaflossing;
- de intresten;
- de kosten van het krediet.

De berekening van het termijnbedrag verloopt op dezelfde wijze als bij de berekening van het termijnbedrag a van een annuïteitenlening met een geleend bedrag L van n betalingen tegen een rentefactor u .

Zie het boekje *Woonkrediet*:

$$a = L \times u^n \times \frac{u-1}{u^n-1} \quad (1)$$

Termijnbedrag

Het termijnbedrag M van een afbetalingskrediet is:

$$M = k \times u^n \times \frac{u-1}{u^n-1} \quad (2)$$

Hierbij is

- k : ontleend bedrag (synoniemen: *kredietbedrag* of *nominaal bedrag van het krediet*);
- n : duur van de lening in maanden;
- M : termijnbedrag van de mensualiteit;
- JKP : jaarlijks kostenpercentage.
- u : de maandelijkse rentefactor

$$u = \sqrt[12]{1 + JKP} \quad (3)$$

- 1** Je leent een bedrag van 1 000 euro op afbetaling. Je betaalt terug in 42 maanden met een JKP van 6.5 %.

Bereken het maandelijkse termijnbedrag.

- 2** Een auto-financiering van 14.500 euro met JKP van 5.5 % is terugbetaalbaar in 60 maanden $19.04 \times 14.5 = 276.08$ euro (zie tabel 6).

Controleer dit termijnbedrag met formule 2.

Het JKP schatten met een tabel

Voorbeeld

Je sluit een kredietovereenkomst af voor een nominaal bedrag van 5 940 euro, dat je terugbetaalt in 48 maanden. Het termijnbedrag is 145 euro.

Uit formule 2 kun je u niet op een eenvoudige manier berekenen.

Je kunt wel een schatting maken van het JKP door tabel 6 te raadplegen.

- Herleid naar 1 000 euro:

$$\frac{145}{5.940} = 24.41 \text{ euro}$$

- Ga naar de kolom van 48 maanden.
- Zoek het termijnbedrag op dat het dichtst bij 24.41 euro zit: 24.50 euro.
- Lees het overeenkomstige JKP af: 8.5 %.

De schatting voor de het JKP is dus 8.5 %.

- 3** Je leest in een advertentie:

Computer te koop op afbetaling: 1 099 euro of 179 euro plus 24×42.91 euro.

1. Hoeveel procent bedraagt het voorschot?
2. Hoeveel bedraagt het kredietbedrag?
3. Schat het jaarlijks kostenpercentage.

4. Bereken het termijnbedrag met dit geschatte kostenpercentage.

5. Bereken de totale kosten van het krediet.

4 Je wilt een auto kopen van 13 500 euro. Je betaalt een voorschot van 15 %. De rest betaal je af in 36 maanden tegen een JKP van 7.25 %.

Bereken het termijnbedrag.

5 Je gaat een lening aan van 2 000 euro tegen afbetaling met een termijnbedrag van 119 euro. De looptijd van de lening is 18 maanden.

1. Schat het jaarlijks kostenpercentage.
2. Bereken het termijnbedrag met dit geschatte kostenpercentage.
3. Bereken de totale kosten van het krediet.

6 Je leest in een advertentie:

Wasmachine te koop op afbetaling: 495 euro of 79 euro plus 36×12.99 euro.

1. Schat het jaarlijks kostenpercentage.
2. Bereken het termijnbedrag met dit geschatte kostenpercentage.
3. Bereken de totale kosten van het krediet.

7 Een nieuwe wagen kost contant 13 040 euro. Bij verkoop op afbetaling op 36 maanden wordt een voorschot van 2 590 euro gevraagd. Het jaarlijks kostenpercentage is 11.25 %.

1. Hoeveel procent bedraagt het voorschot?
2. Hoe groot is het kredietbedrag?
3. Schat het termijnbedrag.
4. Bereken het exacte termijnbedrag.
5. Bereken de totale kosten van het krediet.

8 Ellen koopt een auto ter waarde van 14 880 euro.

Voor de betaling kan zij kiezen tussen:

- Contante betaling met een korting van 7 %;
- Koop op afbetaling in 36 maanden tegen een JKP van 0 % met een voorschot van 15 %.

Bereken het werkelijk JKP (geschatte waarde) als we rekening houden met een korting van 7 % bij contante betaling.

Oplossingen van de opdrachten

- 1 Gebruik formule 2. Oplossing: zie tabel 6: 26.60 euro.
- 3
1. 16.29 %
  2. 920 euro
  3. geschatte JKP: 11.5 %.
  4. termijnbedrag met dit geschatte JKP: 42.85 euro
  5. Totale kosten: 109.84 euro.
- 4 $M=354.42$ euro
- 5
1. geschatte JKP: 9.0 %.
  2. 118.87 euro
  3. Totale kosten: 142 euro.
- 6
1. geschatte JKP: 8.0 %.
  2. termijnbedrag met dit geschatte JKP: 12.98 euro
  3. Totale kosten: 51.64 euro.
- 7
1. 19.86 %
  2. 10 450 euro
  3. geschatte termijnbedrag: 340.67 euro
  4. $M=340.68$ euro
  5. Totale kosten: 1 814.48 euro.
- 8 Het echte (geschatte) jaarlijks kostenpercentage is 6 %!
Het gaat hier dus helemaal niet om een gratis krediet!